

นโยบายสาธารณสุขของบุหรี่แบบเรียบง่าย ข้อพิพาทระหว่างประเทศ: บทเรียนจากออสเตรเลียสู่ไทย ตอนที่ 2

นภานาง เอกอัคร*

บทคัดย่อ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั่วโลกกำลังจับตาเผ่ารอคอยผลการตัดสินกรณีประวัติศาสตร์ นโยบายสาธารณสุขของบุหรี่แบบเรียบง่ายของออสเตรเลียโดยคณะอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ภายใต้กลไกระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศ ISDS อย่างใจจดใจจ่อ เสี่ยงสะท้อนของกลุ่มผู้เคลื่อนไหวเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพและการดำเนินนโยบายสาธารณะ ได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้นไปด้วย หลายประเทศเตรียมการในการออกกฎหมายเกี่ยวกับนโยบายสาธารณสุขของบุหรี่แบบเรียบง่าย หลายองค์กรรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ถึงปัญหาสุขภาพนโยบายสาธารณะที่ถูกคุกคามภายใต้พันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศภายใต้กลไกการระงับข้อพิพาท ที่นำไปสู่ความสูญเสียที่ใช้ระยะเวลายาวนาน และเงินมูลค่ามหาศาล

เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 ผลคำชี้ขาดออกมาแล้วว่าประเทศออสเตรเลียมีชัยชนะเหนือบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ Phillip Morris จริงอยู่ที่ชัยชนะในครั้งนี้ทำให้ประเทศออสเตรเลีย องค์กรภายในประเทศและระหว่างประเทศที่คอยสนับสนุนอยู่นดีเป็นอย่างยิ่ง แต่ผลกระทบของคำชี้ขาดที่มีได้ลงลึกไปถึงสภารัตถะแห่งความชอบธรรมของนโยบายของบุหรี่แบบเรียบง่ายของประเทศออสเตรเลียนั้น ทำให้เกิดความคลางแคลงใจและความไม่แน่ชัดในอนาคตต่อผู้มีใช้น้อย อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญของบทความนี้คือ การนำเสนอข้อเท็จจริง การทำความเข้าใจกับบริบทเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ เรียนรู้กลไกอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศข้อดีข้อเสีย และวิเคราะห์ผลกระทบจากคำชี้ขาดนี้ เป็นบทเรียนที่มีค่าจากออสเตรเลียสู่ไทยเพื่อการเตรียมพร้อมกับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: นโยบายของบุหรี่แบบเรียบง่ายของออสเตรเลีย อนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณสุข พันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ กลไกการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศ

* สำนักงานศาลยุติธรรม

LL.B. & LL.M (International Law) University of Bristol, England (โดยทุนรัฐบาล ก.พ.) เนติบัณฑิตไทย (น.บ.ท.) สำนักอบรมกฎหมายเนติบัณฑิตยสภา และ Mini LL.M. Chicago-Kent College of Law, Chicago, Illinois, USA (โดยทุนสำนักงานศาลยุติธรรม)

Australia Plain Packaging Policy: International Dispute: A Case Study for Thailand" Part II

Napanang Ek-Akara*

Abstract

In recent years, Australian Plain Packaging Policy case has been one of the most interesting disputes in the history which kept the world in high anticipation over the results from the international arbitration under ISDS mechanism. Furthermore, the voice of healthcare activists who side public interest was well supported around the world. Many countries were prepared to enact Plain Packaging law, however the issue of a threat being placed on public interest policy via international obligation under dispute settlement mechanism was raised by several international organizations which led to problems such as time-consuming and financial loss.

In December 2015, the tribunal has reached their final verdict, passing an award in favour of Australian government over Phillip Morris international. Despite the fact that Australia had earned its victory, the substantive issue of the legality of plain packaging policy was left unresolved. The dismissal on procedural ground resulting in ambiguity and uncertainty. However, it is essential for the readers to understand the fact of the case, the circumstances in international trade environment, the pros and cons of the international arbitrations and the analysis of consequences after the dispute. In sum, for the purpose of future challenges that may occur, the Australian Plain Packaging Policy case study has proved a valuable lesson for Thailand.

Keywords: Australian Plain Packaging Policy, international arbitration, public policy, international obligation, dispute settlement mechanism under ISDS, international trade

* Legal Officer, The Office of the Judiciary

LL.B. & LL.M Master of Laws in International Law, University of Bristol, England (Full-Scholarship Royal Thai Government), (Thai Barrister-at Law) Thai Bar Association, Mini LL.M. Chicago-Kent College of Law, Chicago, Illinois Institute of Technology , USA (Full-Scholarship The Court of Justice of Thailand)

สืบเนื่องจากฉบับที่แล้วนั้น เราได้ทิ้งท้ายไว้ว่าจากความสำเร็จที่สวยามผนวกกับความกล้าหาญของรัฐบาลออสเตรเลียกับการออกนโยบายของบุหรีแบบเรียบง่าย ในปี ค.ศ. 2011 จนถูกขนานนามว่าเป็น “การปฏิวัติ” เพื่อสุขภาพ และประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) อย่างแท้จริง ทำให้เกิดกระแสความตื่นตัวและชื่นชมอย่างท่วมท้นจากหน่วยงานสาธารณสุขทั่วโลกโดยเฉพาะองค์การอนามัยโลก และนานาชาติ ประเทศ ชัยชนะที่ได้รับจากศาลสูงออสเตรเลียสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ดำเนินนโยบายและบรรดากองเชียร์ทั้งในและนอกประเทศ แต่นอกจากชัยชนะ กรณีพิพาทนี้มีนัยสำคัญทางกฎหมายอยู่หลายประการ อาทิ ผลกระทบและการยอมรับคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการภายใต้กลไกการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชน ISDS (Investor-State Dispute Settlement) การสร้างบรรทัดฐานทางกฎหมายระหว่างประเทศเมื่อสิทธิเสรีภาพของบริษัทข้ามชาติ ชัดแย้งกับ อำนาจในการตรากฎหมายเพื่อสุขภาพตามเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐ

ภายหลังพ่ายแพ้ต่อคำตัดสินของศาลสูงแห่งออสเตรเลีย บริษัท Phillip Morris ได้นำคดีนี้เข้าสู่กลไก ISDS ภายใต้ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างฮ่องกงและออสเตรเลีย (Bilateral Investment Treaty Hong Kong – Australia) โดยกล่าวหาว่า การดำเนินมาตรการของบุหรีแบบเรียบง่ายนี้เป็นการละเมิดสิทธิของนักลงทุนภายใต้ความคุ้มครองฉบับนี้อย่างชัดเจน ภายใต้กลไกดังกล่าว อนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ (International Arbitration) เข้าามีบทบาทเพื่อวินิจฉัยตัดสินข้อพิพาท และมีคำชี้ขาด (Award) อันมีผลผูกพันคู่กรณี โดยฝ่าย Phillip Morris เรียกร้องให้รัฐบาลออสเตรเลียชำระค่าเสียหายที่เรียกว่า Punitive Damage (ค่าเสียหายในเชิงลงโทษ) เพื่อป้องปรามการกระทำที่อ้างว่าละเมิดสิทธิของ Phillip Morris ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศเป็นจำนวนมาก นับแต่ พ.ศ. 2554 คดีนี้ได้เข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการ ภายใต้การจัดการของศาลอนุญาโตตุลาการโลก หรือ Permanent Court of Arbitration - PCA ตาม UNCITRAL Rules revised 2010 อย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอน คู่กรณีทั้งสองฝ่ายได้ดำเนินการต่อสู้ แลกงตามกระบวนการที่กำหนด สูญเสียทั้งเวลา และแน่นอนเม็ดเงินมูลค่ามหาศาลที่ต้องชำระให้แก่ทีมทนายผู้เชี่ยวชาญกฎหมายระหว่างประเทศจากสถาบันอนุญาโตตุลาการเอกชนที่มีชื่อเสียง และค่าใช้จ่ายให้แก่อนุญาโตตุลาการเองที่มีมูลค่าสูงลิบ ในระยะเวลา 4 ปี ทั้งสองฝ่ายได้ทุ่มเททั้งเวลา เม็ดเงิน และชื่อเสียง นอกจากนี้มีอุดมการณ์ในการต่อสู้ทั้งเพื่อการคุ้มครองการค้าเสรีและประโยชน์สาธารณะเป็นเดิมพันในผลแพ้ชนะของคดี ข้อวินิจฉัยชี้ขาดจึงมีความสำคัญกับทั้งสองฝ่าย และที่สำคัญที่สุดผลคำชี้ขาดจะมีผลโดยตรงต่อบริษัทข้ามชาติอื่นๆ ที่ดำเนินธุรกิจในการทำงานเดียวกัน และรัฐบาลของประเทศต่างๆ ที่กำลังขับเคลื่อนนโยบายของบุหรีแบบเรียบง่ายนี้ด้วย

ในที่สุด เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 การรอคอยก็สิ้นสุดลง คณะอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศผู้พิจารณาข้อพิพาทดังกล่าว มีคำชี้ขาดให้ฝ่ายรัฐบาลออสเตรเลียชนะ ด้วยเหตุผลที่ว่าคณะ

อนุญาโตตุลาการนั้นไม่มีเขตอำนาจพิจารณากรณีนี้ เป็นไปตามข้อโต้แย้งที่รัฐบาลออสเตรเลียได้อ้าง
ดังนั้น จึงสรุปว่ารัฐบาลออสเตรเลียได้ชัยชนะเหนือ Phillip Morris หลังจากรอคอยถึง 4 ปี ด้วยเหตุผล
ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสาระเนื้อหาแห่งคดี ถึงกระนั้น ถือได้ว่าเดือนธันวาคมปีที่ผ่านมาเป็นเดือนแห่งการ
เฉลิมฉลองเทศกาลคริสต์มาสและส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ที่น่ายินดีที่สุดของรัฐบาลออสเตรเลีย เหล่า
นักวิชาการ นักการสาธารณสุข และรัฐบาลประเทศต่างๆที่กำลังจะดำเนินนโยบายอย่างเดียวกันเป็น
อย่างยิ่ง

แต่อย่างไรก็ตาม หลายฝ่ายกลับตีความคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในด้านลบ นักกฎหมาย
บางคนมองว่าการต่อสู้ทางกฎหมายในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเป็นเพียงการซื้อเวลาของบริษัทบุหรี่ยักษ์
ใหญ่ของโลกเท่านั้น แม้ประเทศออสเตรเลียจะไม่สูญเสียค่าชดเชยให้แก่ PM ตามที่เรียกร้อง แต่ ก็สูญเสีย
เงินภาษีประชาชนของรัฐบาลมูลค่ามหาศาลไปกับการจ้างทนายผู้เชี่ยวชาญกฎหมายระหว่างประเทศและ
การดำเนินการทางคดี รวมแล้วรัฐบาลออสเตรเลีย สูญเสียเงินไปราว 50 ล้านดอลลาร์

คดี Phillip Morris กับกระบวนการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ

กรณีข้อพิพาท ระหว่าง Philip Morris กับรัฐบาลออสเตรเลีย เป็นอีกคดีหนึ่งที่ถูกนำเข้าสู่
กระบวนการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการระงับข้อพิพาทที่เป็นที่นิยมมากขึ้นพร้อมๆ กับ
การเติบโตของโลกการค้าเสรีในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา PM ยื่นฟ้องภายใต้กระบวนการนี้เพื่อยืนยันว่า สิทธิ
ของตน นั้นถูกลิดรอนจากรัฐบาลออสเตรเลียอย่างไม่เป็นธรรมเท่าเทียม และตามอำเภอใจ แท้จริงแล้ว
PM น่าจะทราบอยู่แล้วว่า การนำคดีขึ้นสู่ศาลสูงแห่งออสเตรเลียนั้นน่าจะมีชัยชนะได้ยาก หลายฝ่าย
เชื่อว่าเจตนาจริงของ บริษัทข้ามชาตินี้คือ การยื้อเวลาและพยายามทำให้ประเทศที่มี
แนวนโยบายในการ นำมาตรการซองบุหรี่แบบเรียบงายมาใช้ เกิดความลังเล และสร้างความแตกแยก
ทางความคิดภายในประเทศนั้นนั่นว่าคุ้มค่าหรือไม่กับความเสี่ยงในการถูกฟ้องร้องแบบออสเตรเลีย ซึ่ง
นับได้ว่าความพยายามดังกล่าวได้ผลเป็นอย่างยิ่ง เพราะตลอดช่วงเวลา 4 ปีที่ผ่านมาประเทศต่างๆ ได้
ชะลอแผนการดำเนินนโยบายของซองบุหรี่แบบเรียบงายออกไป ช้ายังเกิดเป็นความขัดแย้งทางความคิดใน
หลายประเทศ อาทิ อังกฤษ และฝรั่งเศส

เกี่ยวกับ Phillip Morris International Inc. (PMI)

บริษัทข้ามชาติที่ร่ำรวยและยิ่งใหญ่ที่สุดในอุตสาหกรรมบุหรี่แห่งนี้ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่
New York สหรัฐอเมริกา Phillip Morris International (PMI) หรือ Phillip Morris ได้รับความสนใจ
เป็นอย่างสูงเมื่ออาณาจักรฟองร้องรัฐบาลออสเตรเลียและประเทศอื่นๆ เรื่องนโยบายของซองบุหรี่แบบเรียบ
ง่าย เป็นข่าวดังไปทั่วโลก Phillip Morris มีอายุเก่าแก่ ก่อตั้งโดย นาย Phillip Morris ในปี ค.ศ. 1847

ขณะนั้นเป็นร้านขายยาสูบบนถนนสายการค้าหลักชื่อ Bond Street กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ หลังจากการตายของนาย Phillip Morris บริษัทขายตัวและถูกซื้อไปจากตระกูล Morris ในที่สุด หลังจากนั้นบริษัทได้ร่วมทุนของนักลงทุนชาวอเมริกัน และในปี 1924 สร้างตราบุหรี่ Marlboro เริ่มขายเป็นครั้งแรก และบริษัทได้ทำการตลาดในระดับนานาชาติตั้งแต่ปี 1955 การดำเนินธุรกิจมีกำไรมหาศาลเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบัน Phillip Morris International Inc. (PMI) เป็นบริษัทบุหรี่อันดับหนึ่งของโลก สินค้าขายใน 180 ประเทศทั่วโลก มีโรงงาน 50 แห่งทั่วโลก มีผู้ร่วมทุนมากมาย พนักงานทั้งหมด 82,000 คน และมีกำไรสุทธิตามที่ตีพิมพ์ไว้ 80,106 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี (ข้อมูลปี 2014)

Phillip Morris เตรียมพร้อมกับการสู้คดีสมกับเป็นบริษัทข้ามชาติอันดับหนึ่งด้านอุตสาหกรรมบุหรี่ ทั้งด้านกฎหมายและการประชาสัมพันธ์ Phillip Morris จ้างทีมทนายที่ปรึกษาทางกฎหมายระดับโลก และการออกแถลงการณ์ต่างๆ เพื่อสร้างความชอบธรรมและความน่าเชื่อถืออย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม ยิ่ง Phillip Morris มีความตั้งใจต่อสู้คดีมากขึ้นเท่าไร ยิ่งทำให้เกิดกระแสต่อต้านกลไก ISDS มากขึ้นเท่านั้น เป็นเหตุให้เกิดกระบวนการทบทวนข้อพิพาทระหว่างประเทศภายใต้สนธิสัญญา และความตกลงทางการค้าต่างๆ มากมายในหลายภูมิภาค ตัวอย่างเช่น ช่วงห้าปีที่ผ่านมามีสหภาพยุโรปกระตุ้นต่อการทบทวนข้อพิพาทของกลไก ISDS เพื่อให้มีความรัดกุมและเคร่งครัดยิ่งขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และประเทศไทยกำลังมีการทบทวนข้อพิพาทระหว่างข้อพิพาทให้มีมาตรฐานมากขึ้นเช่นกัน

อนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ

กระบวนการอนุญาโตตุลาการ หรือ Arbitration คือ หนึ่งในกระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution) นอกจากการเจรจา (Negotiation) การไกล่เกลี่ย (Mediation) และการประนีประนอมข้อพิพาท (Conciliation) กระบวนการทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นการระงับข้อพิพาทนอกศาล

เนื่องจากความแตกต่างและเลื่อมล้ำทั้งสภาพสังคม เศรษฐกิจ กระบวนการยุติธรรม และกฎหมาย ความต้องการในการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศจึงมีมากขึ้นเรื่อยๆ ในบรรยากาศการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะธุรกิจที่ต้องดำเนินกิจการเกี่ยวข้องกับหลายประเทศ เช่น กรณีที่บริษัทหนึ่ง มีที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ แหล่งผลิตสินค้า ศูนย์บริการ ที่กระจายสินค้าและส่งออกในหลายประเทศ ดังนั้น หากเกิดข้อพิพาทใดใดขึ้นจากการประกอบธุรกิจดังกล่าว

บริษัทข้ามชาตินี้มักมีความประสงค์ให้ข้อพิพาทนั้นถูกระงับโดยใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อมุ่งต่อประโยชน์หลายด้าน ได้แก่

- ความเป็นธรรม (Fairness)
- ความรวดเร็ว (Speed)
- ความประหยัด (Cost effectiveness)
- กลไกการบังคับอันมีประสิทธิภาพ (Effectiveness of Enforcement Mechanism)
- การรักษาความลับหรือมาตรการป้องกันความอื้อฉาวที่เกิดจากข้อพิพาท (Measure against bad publicity)
- การรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่ความ (Preservation of Relationship)

อนึ่ง มีข้อสังเกตว่า หลักการทั่วไปดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น อาจทำให้เกิดประโยชน์แท้จริงได้เฉพาะกรณีที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายเป็นเอกชนมากกว่ากรณีที่หนึ่งฝ่ายเป็นรัฐและอีกฝ่ายเป็นบริษัทนักลงทุนต่างชาติที่อยู่ในสถานะเป็นเพียงนิติบุคคลเท่านั้น

ในภาวะเศรษฐกิจที่โลกที่ขึ้นอยู่กับทุนนิยมเสรี การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมหภาคทั่วโลก การรวมตัวสหภาพยุโรป ความชบเซาของสหรัฐอเมริกา การเปิดประเทศของจีนและพม่า การฉีกกำลังของกลุ่มการค้าเสรีอาเซียน การยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรประเทศอิหร่าน ทั้งหลายทั้งปวงในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา ส่งผลให้ประชาคมโลกมีความต้องการในการขยายการทำธุรกิจการลงทุนสร้างโอกาสมากยิ่งขึ้น ความตกลงและสนธิสัญญาทางการค้าระหว่างประเทศจึงเกิดขึ้นมากมายเป็นประวัติการณ์ และเพื่อตอบสนองการค้าไร้พรมแดน และแรงสนับสนุนผลักดันของรัฐบาลในแต่ละประเทศ กระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชนในรูปแบบ อนุญาโตตุลาการ จึงมีความสำคัญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัจจุบันกระบวนการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ จึงมิใช่ กลไกระหว่างกลุ่มบุคคลหรือบริษัทแต่เพียงเท่านั้น แต่ถูกนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับรัฐด้วย จากการศึกษาพบว่าจวบจนปัจจุบันมีข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการนี้มากถึง 608 คดี (ข้อมูลปี 2558) มีรัฐบาลที่ถูกฟ้องภายใต้กลไกนี้มากถึง 101 ประเทศ ซึ่งชาติผู้ถูกฟ้องร้องภายใต้กลไกนี้ มีมากมายตั้งแต่ อเมริกา แคนาดา ไปจนถึง สเปน อินเดีย หรือแม้กระทั่งประเทศไทยในคดี “ค่าโง่ทางด่วน” เมื่อหลายปีก่อน

แม้ว่าข้อบทการระงับข้อพิพาทในความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศต่างๆ จะบรรจุกลไก ISDS ไว้ เพื่อสนองเจตนารมณ์ในการระงับข้อพิพาทอย่างสันติและมีประสิทธิภาพมากที่สุด แต่นักวิชาการ นักกฎหมายระหว่างประเทศ นักเคลื่อนไหวและสื่อ ได้ศึกษาข้อดีและข้อเสียของกระบวนการนี้อย่างกว้างขวาง ซึ่งรวบรวมมานำเสนอเป็นตัวอย่าง อาทิ

ประเด็นเรื่องความชอบธรรมของกลไก ISDS

จริงอยู่ที่ระบบอนุญาโตตุลาการถูกสร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักธุรกิจ ในกรณีเกิดข้อพิพาทระหว่างกัน ไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า ในสังคมทุนนิยมที่มีความเป็นสากลสูง การดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่มีความคาบเกี่ยวกันระหว่างประเทศ จึงต้องเลือกกระบวนการการระงับข้อพิพาทเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจเป็นหลัก ทั้งได้ความรวดเร็ว หลีกเลี่ยงความล่าช้าและความซับซ้อนของการระงับข้อพิพาทผ่านกระบวนการยุติธรรมทางศาลภายในประเทศ

อย่างไรก็ตาม คุณสมบัติเฉพาะตัวของอนุญาโตตุลาการกลับถูกมองว่าเป็นเหตุผลแห่ง ความไม่ชอบธรรม โดยเฉพาะในกรณีเมื่อข้อพิพาทเกิดระหว่าง รัฐ และ เอกชน นักวิชาการมองว่า อนุญาโตตุลาการถูกสร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่โลกธุรกิจโดยเฉพาะ ความรวดเร็วที่ขาดแบบแผน ความเคลือบแคลงของที่มาของคณะอนุญาโตตุลาการ แนวคิด และรูปแบบทั้งหลายทั้งปวง ไม่เหมาะสมกับการวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายของรัฐ

รัฐผู้มีอธิปไตยของตนเอง ต้องมีเสรีภาพในการดำเนินนโยบายได้ นับว่าเป็นความบิดเบี้ยวที่ไม่ชอบธรรมของกลไกการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศที่เข้าแทรกแซงเสถียรภาพของรัฐเลยทีเดียว คำถามคือควรหรือไม่ที่กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ “สิทธิ” หรือ “ความชอบธรรม” ในการตัดสิน ข้อพิพาทเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อคุณภาพชีวิต เพื่อความมั่นคง เพื่อสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญที่สุด เราจะแน่ใจได้เพียงไรว่าประโยชน์สาธารณะเหล่านี้จะได้รับการวินิจฉัยอย่างละเอียด รอบคอบ รอบด้านและเป็นธรรม เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่าคณะอนุญาโตตุลาการจะมีความเข้าใจและนำเอาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากผลพวงของการบริโภคบุหรี หรือ สิ่งเสพติดอื่นๆ อย่างแอลกอฮอล์ที่มีต่อ สังคมองค์กรวม สุขภาพอนามัยของประชาชน มาวิเคราะห์วินิจฉัยกับผลประโยชน์เชิงธุรกิจโดยปราศจากอคติ และควรหรือไม่ที่อนาคตของประเทศในการดำเนินนโยบายเพื่อสุขภาพที่ดีของคนในชาติควรตกอยู่ในมือของนักกฎหมายระหว่างประเทศเพียงไม่กี่คน

ในมุมมองของกฎหมายระหว่างประเทศ แม้ว่ารัฐ (State) จะถือว่าเป็นบุคคลในทางกฎหมายระหว่างประเทศ หรือเรียกว่าเป็น Subjects of International อันเป็นสถานภาพนี้ก่อให้เกิดทั้งสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายระหว่างประเทศ ขึ้นอยู่กับพันธกรณีซึ่งผูกพันตนไว้ อย่างไรก็ตาม “รัฐ” ยังคงมีความเหนือกว่าปัจเจกชน หรือบุคคลธรรมดา ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศอยู่หลายส่วน เพราะนอกจากสิทธิและหน้าที่แล้ว ยังมีอำนาจอธิปไตยของตนเอง ที่รัฐทุกรัฐย่อมต้องเคารพต่อกัน มีอาจก้าวล่วงได้ ยิ่งเฉพาะเรื่องการนำคดีฟ้องร้องต่อรัฐด้วยแล้ว ยิ่งกระทำได้ยาก อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีการยอมรับให้บริษัทข้ามชาติ (Transitional Corporation) มีบทบาทและสิทธิมากขึ้นในหลายมิติบนเวทีกฎหมายระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น บริษัทข้ามชาติก้าวข้ามมาถึงขั้นที่เรียกว่าเป็น

Corporate Sovereignty ที่หมายถึงอำนาจอธิปไตยของบริษัท ดังที่นักวิชาการได้กล่าวว่าเป็นอำนาจรูปแบบใหม่ในสายตาของกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการใช้อำนาจตามสิทธิเรียกร้องต่อรัฐบาลผ่านกลไก ISDS

กฎหมายระหว่างประเทศน่ารู้

Subject of International Law หรือ บุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศ

ตามหลักกฎหมายทั่วไปภายในรัฐจักต้องมี “บุคคล” (Persons) ผู้มีสิทธิและหน้าที่ภายใต้รัฐธรรมนูญและกฎหมายต่างๆ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ผู้ทรงสิทธิ” (Subjects)

สำหรับกฎหมายระหว่างประเทศนั้น เอกชนเดียวกัน ย่อมต้องมีผู้ที่มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ (Customary International Law) หรือพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศอื่นๆ เช่นสนธิสัญญา คำพิพากษาของศาลโลก เป็นต้น แล้วแต่แหล่งที่มาของกฎหมาย (Sources of International law) อันนำไปสู่ สิทธิและหน้าที่นั้นนั้น “ผู้ทรงสิทธิ” หรือ “บุคคล” ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ จึงหมายถึงผู้ที่สามารถมีทั้งสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบ ปกติแล้วบุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศจะหมายถึง รัฐ (States) และองค์กรระหว่างประเทศ (International Organizations) แต่ในปัจจุบัน กฎหมายระหว่างประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นกว่าอดีต คำว่า Subjects of International Law ในปัจจุบันยังหมายรวมถึงปัจเจกชน (Individuals) หรือแม้แต่บริษัทข้ามชาติ (transnational corporations) อีกด้วย

ประเด็นเรื่องความเชื่อมั่นในความเป็นกลางและอิสระของคณะอนุญาโตตุลาการ

ความเป็นกลาง และความเป็นอิสระ เป็นจุดอ่อนที่สำคัญของกระบวนการนี้ นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายจำนวนมาก เชื่อว่า “ความเป็นกลาง” ไม่สามารถจะเกิดขึ้นได้ตราบเท่าที่ต่างฝ่ายต่างมีสิทธิในการเลือกผู้ตัดสินข้อพิพาท โดยปกติแล้วคณะอนุญาโตตุลาการจะได้รับการคัดเลือกฝ่ายละหนึ่งคนและคนที่สามคือคนที่ทั้งสองฝ่ายพร้อมใจกันเลือกมาเป็นคนกลาง อย่างไรก็ตาม อำนาจการตัดสินคณะอนุญาโตตุลาการในมือ นักลงทุน และรัฐนั้น ถือว่าบทบาทของคู่กรณีตัดสินสรรกรมการด้วยตนเอง เป็นการครอบงำคำตัดสิน และส่งผลถึง “ความเป็นอิสระ” อย่างยิ่งยวด ชัดแย้งแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับกระบวนการยุติธรรมภายในประเทศ หรือ แม้กระทั่งกระบวนการของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice –ICJ)

ในกรณีนโยบายของบุรีแบบเรียบง่าย อนุญาโตตุลาการดำเนินการภายใต้ข้อบังคับ UNCITRAL Rules โดยอาศัย Permanent Court of Arbitration ซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งขององค์การสหประชาชาติเป็นฝ่ายเลขานุการ ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้เลือกอนุญาโตตุลาการร่วมกันทั้งสามท่าน ได้แก่

Professor Karl-Heinz Böckstiegel เป็นประธานอนุญาโตตุลาการ และ Professor Gabrielle Kaufmann-Kohler และ Professor Donald M. McRae หากค้นคว้าประวัติของอนุญาโตแต่ละท่าน จะพบว่าทุกท่านมีความเชี่ยวชาญชำนาญในกฎหมายระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก ส่วนใหญ่บุคคลเหล่านี้มักเป็นนักวิชาการหรือนายความที่เก่งฉกาจในการว่าความข้อพิพาทระหว่างประเทศ แต่บุคคลากรเหล่านี้แม้มีความเชี่ยวชาญในการตัดสินข้อพิพาทระหว่างประเทศ มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ แต่ทั้งหมดก็เป็น ทนายจากสถาบันอนุญาโตตุลาการเอกชนซึ่งดำเนินงานมุ่งเน้นผลประโยชน์เชิงธุรกิจเป็นสำคัญ ดังนั้นแม้ด้วยคุณสมบัติที่มากมาย อย่างไรก็ตามเสียก็ไม่เหมาะสมกับบทบาทการตัดสินพิจารณาข้อพิพาทที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์มหาศาลของรัฐ ทั้งด้าน การพัฒนา สาธารณูปโภค สิ่งแวดล้อม หรือ สุขภาพและอนามัยของประชาชนอยู่ดี แม้แต่สหภาพยุโรปยังมีข้อกำหนดที่ชัดเจนในการประชุมหารือเพื่อปรับปรุง Model Law ด้วยข้อกังวลเกี่ยวกับความเป็นอิสระของอนุญาโตตุลาการ และประกาศว่าจะต้องจัดตั้งผลประโยชน์ทับซ้อนของคณะอนุญาโตตุลาการที่จะตัดสินคดีที่เกี่ยวข้องกับสหภาพยุโรปอย่างเคร่งครัด โปร่งใส เหนือข้อสงสัยทั้งปวง เพื่อป้องกันกันเอาเปรียบและปกป้องการลงทุนอย่างแท้จริง

ประเด็นเรื่องค่าใช้จ่าย

โดยทั่วไปข้อดีของอนุญาโตตุลาการ คือ ความรวดเร็ว และประหยัด แต่เหตุผลเหล่านี้ดูเหมือนจะขัดกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แม้ว่าในข้อพิพาทนี้ ออสเตรเลียอาจเป็นฝ่ายชนะแต่ ก็ต้องเสียเงินจำนวนมากถึงกว่า 50 ล้านเหรียญ เงินจำนวนนี้ สำหรับประเทศกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนานั้นมีค่ามหาศาล การนำเงินภาษีของประชาชนมาต่อสู้อัยการเช่นนี้อาจเป็นที่มาของการสูญเสียเสถียรภาพทางการเงิน เศรษฐกิจ และอำนาจความนิยมทางการเมืองในสายตาประชาชนได้ จากการศึกษาพบว่าภายใต้กลไก ISDS แม้ประเทศที่เป็นฝ่ายชนะคดี ก็ต้องสูญเสียเงินไปกับค่าใช้จ่ายอย่างน้อย 8 ล้านเหรียญ สหรัฐต่อกรณีทีเดียว

ค่าใช้จ่าย คือ อุปสรรคใหญ่ของประเทศกำลังพัฒนา ตัวอย่างที่น่าสนใจที่สุดคือข้อพิพาทเรื่องของบุหรี่แบบเรียบง่ายเช่นเดียวกัน ที่ Phillip Morris ฟ้องประเทศอูรุกวัย ทุกวันนี้ประเทศอูรุกวัยยังคงต่อสู้คดีอยู่ ด้วยเงินจากกองทุนพิเศษที่ตั้งขึ้นโดยอดีตนายกเทศมนตรีเมืองนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา Mr. Michael Bloomberg เพราะรัฐบาลอูรุกวัยไม่สามารถชำระค่าใช้จ่ายค่าดำเนินการทางกฎหมายได้ด้วยตนเอง ดังนั้นด้วยข้อจำกัดทางการเงิน กลไก ISDS นี้อาจกลายเป็นเครื่องมือของบริษัทข้ามชาติในการฉวยโอกาสเอาเปรียบประเทศผู้รับการลงทุนที่มีฐานะทางการเงินและเศรษฐกิจที่ไม่ดีนัก อย่างไรก็ตาม แม้ Phillip Morris จะร่ำรวยเพียงไหน ก็คงไม่สามารถฟ้องร้องทุกประเทศที่ออกกฎหมายเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ทั่วโลก เพราะในที่สุดหากเครือข่ายองค์กรสาธารณสุขทั้งระดับนานาชาติ ภูมิภาค ภูมิภาค ผนึกกำลังกับ

ประเทศที่มีนโยบายนี้ปกป้องคุ้มครองประโยชน์สาธารณะด้านสุขภาพอนามัยอย่างจริงจัง Phillip Morris คงไม่สามารถสูญเสียเงินให้กับการดำเนินการทางคดีมากมายได้ และอาจพ่ายแพ้ไปในที่สุด

ความน่าสนใจของคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการและผลกระทบ

หนึ่ง คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ที่ตัดสินว่ารัฐบาลออสเตรเลียเป็นฝ่ายชนะ ถือว่าเป็นชัยชนะที่ยิ่งใหญ่มิใช่ของประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นชัยชนะของการสาธารณสุขและนโยบายสาธารณะของโลกด้วย แสดงให้เห็นว่าบริษัทข้ามชาติที่ร่ำรวยมหาศาลนั้นอาจเปลืองปล้ำพ่ายแพ้ต่อรัฐบาลได้ ที่สำคัญที่สุดเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในนโยบายของบุหรี่แบบเรียบง่ายที่มีผลที่สุด ระหว่างช่วงเวลาสี่ปีในการตัดสิน หลายประเทศได้ดำเนินการร่างกฎหมาย รับฟังความคิดเห็นจากฝ่ายการเมืองและภาคประชาสังคมอย่างจริงจัง ทั้งองค์การอนามัยโลก (World Health Organization- WHO) โดยเลขาธิการแสดงจุดยืนสนับสนุน รัฐบาลออสเตรเลียและรัฐบาลประเทศอื่นๆ กับการดำเนินมาตรการควบคุมความต้องการบริโภคอย่างเข้มแข็ง และเพื่อเป็นการฉลองชัยชนะ ปีนี้ WHO จึงเตรียมจัดโครงการใหญ่ชื่อ World No Tobacco Day ในวันที่ 31 พฤษภาคม 2016 นับว่าเป็นการตอกย้ำจุดเริ่มต้นความสำเร็จ ที่ตั้งใจผลักดันภายใต้ WHO Framework Convention on Tobacco Control (FCTC) ที่มุ่งหวังให้ชาติสมาชิกกว่า 170 ประเทศ ลดความต้องการของสินค้ายาสูบทั่วโลกอย่างเป็นทางการ

ผลงานวิจัยและรายงานหลายฉบับยืนยันผลสัมฤทธิ์ที่น่าพอใจของนโยบายของบุหรี่แบบเรียบง่าย ล่าสุด Kylie Lindorff ประธานคณะกรรมการปัญหายาสูบแห่งสภามะเร็งแห่งชาติออสเตรเลีย แถลงว่าตั้งแต่ดำเนินนโยบายมาตัวเลขของนักสูบลดลงอย่างน่าพึงพอใจ งานวิจัยของศูนย์โรคมะเร็งแห่งมลรัฐ New South Wales แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้บริโภคบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่นลดลงจากเมื่อ 20 ปีที่แล้ว จาก 23.5 ถึง 6.7 เปอร์เซ็นต์ จากนโยบายเพื่อสุขภาพที่ดำเนินการมาตั้งแต่ ขึ้นราคาบุหรี่ จำกัดพื้นที่การสูบ ให้ความรู้แก่สาธารณะ และนโยบายของบุหรี่แบบเรียบง่ายเป็นนโยบายที่มีประสิทธิภาพมาก ถือว่ารัฐบาลออสเตรเลียแก้ปัญหาสุขภาพของประชาชนได้สำเร็จ

แม้ผลการตัดสินที่ไม่เด็ดขาดนี้จะถูกกล่าวหาว่า ทำให้เกิดความไม่แน่นอนในหลักการ อันเป็นเพียงผลพวงจากการไม่กล้าตัดสินใจฟันธงในสาระสำคัญของอนุญาโตตุลาการ และแท้จริงแล้ว Phillip Morris มิได้มีเจตนาเพียงเพื่อหยุดยั้งรัฐบาลออสเตรเลียเท่านั้น แต่มีเป้าหมายระดับโลกเพื่อส่งสัญญาณให้รัฐบาลประเทศต่างๆ ชะลอการออกกฎหมาย เนื่องจากความเสี่ยงที่จะถูกบริษัทข้ามชาติฟ้องภายใต้กลไกระหว่างประเทศอีก แต่ขณะเดียวกันข้อเท็จจริงกลับแสดงให้เห็นว่า จากคำชี้ขาดนี้ส่งผลให้หลายประเทศเร่งออกกฎหมายเพื่อรองรับแนวคิดที่สอดคล้องกับชัยชนะของออสเตรเลียระหว่างที่เรื่องนี้ยังอยู่ในความสนใจและการสนับสนุนจากประชาชนจำนวนมาก อาทิ

ประเทศไอร์แลนด์ เป็นประเทศแรกในภาคพื้นทวีปยุโรปที่ออกกฎหมายห้ามติดตราสินค้าบนซองบุหรี่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติของประเทศไอร์แลนด์ ทุกภาคส่วนทั้งฝ่ายประชาสังคม เอาใจริงเอาจังกับการดำเนินนโยบายอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ทุกฝ่ายผลึกกำลังกันผลักดัน Public Health Act 2015 ออกมาเป็นผลสำเร็จ โดยเฉพาะรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข Mr. Reilly ประกาศว่าจะทำให้ Ireland เป็นประเทศที่ปราศจากบุหรี่ภายในปี ค.ศ. 2015 จากรายงานพบว่า ปีที่แล้ว ประชาชนชาวไอร์แลนด์เสียชีวิตเพราะบุหรี่เป็นจำนวนถึง 5,200 คน รัฐบาลสูญเสียเงินเพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาลและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องถึงปีละ 730 ล้านปอนด์

ประเทศฝรั่งเศส เมื่อเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 2015 รัฐสภาฝรั่งเศสบัญญัติกฎหมายนโยบายของบุหรี่แบบเรียบง่าย แม้จะถูกคัดค้านจากฝ่ายอนุรักษนิยม ทั้งนี้ด้วยแรงสนับสนุนจากพรรคสังคมนิยม พรรคกรีน และภาคประชาสังคมอย่างล้นหลาม ตามสถิติขององค์การอนามัยโลกผู้ใหญ่ชาวฝรั่งเศสเสพติดบุหรี่ถึงหนึ่งในสี่ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากเสพติดบุหรี่ นอกจากนี้บุหรี่เป็นสาเหตุหลักประการหนึ่งของการเสียชีวิตประชากรฝรั่งเศส ถึงปีละ 78,000 คน (ข้อมูลปี ค.ศ. 2015) กฎหมายเกี่ยวกับซองบุหรี่แบบเรียบง่ายนี้จะเริ่มใช้ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2016 ต้อนรับ World No Tobacco Day

ประเทศอังกฤษ มีข้อบังคับบรรจุภัณฑ์สินค้ายาสูบให้เป็นมาตรฐาน (the Standardised Packaging of Tobacco Products Regulations 2015) ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในปีนี้ แม้ว่ามีการยื่นฟ้องต่อศาลสูงแห่งประเทศอังกฤษเป็น โดยกลุ่มบริษัทข้ามชาติกลุ่มเดิม

นอกจากนี้ประเทศนิวซีแลนด์ อินเดีย และ แอฟริกาใต้ยังประกาศจะดำเนินนโยบายของบุหรี่แบบเรียบง่ายนี้เช่นเดียวกันในอนาคตอันใกล้ ส่วนสหภาพยุโรปนั้น ได้ออกกฎหมาย EU Tobacco Directive ในปี ค.ศ. 2014 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะของสหภาพยุโรปที่ชาติสมาชิกต้องดำเนินการตาม Directive นี้ มีผลให้ชาติสมาชิกอยู่ใต้ข้อบังคับให้ต้องออกมาตรการทำให้บรรจุภัณฑ์บุหรี่มีมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีการบัญญัติระเบียบควบคุมการขายบุหรี่ออนไลน์ ผลิตบุหรี่และอื่นๆ อย่างเป็นรูปธรรม ถือเป็นก้าวประวัติศาสตร์ในการดำเนินนโยบายเพื่อสุขภาพของ EU ที่เดียว

ดังนั้น จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั่วโลก สรุปได้ว่าภายหลังคำชี้ขาด ประเทศต่างๆ มีท่าทีเป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยเฉพาะกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป น่าจับตามองว่าประเทศในแถบอเมริกา เอเชียและอื่นๆ จะมีท่าทีอย่างไรต่อไปในอนาคต แม้คำชี้ขาดจะไม่ได้ลงรายละเอียดในเรื่องเนื้อหาแห่งคดีทางกฎหมายว่านโยบายนี้ถูกหรือผิด แต่ก็มิได้ขัดขวางการพัฒนากฎหมายด้านสุขภาพและสาธารณสุขในแต่ละประเทศเลย ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นการสร้างความมั่นใจและเรียกแรงสนับสนุนมากขึ้นเรื่อยๆ ที่น่าแปลกใจกว่านั้นคือ แม้ว่าทุกประเทศจะถูกกลุ่มบริษัทข้ามชาติในเครือเดียวกันฟ้องร้อง

และดำเนินการทางกฎหมายเป็นคดีฟ้องร้องอยู่ในประเทศตน แต่รัฐบาลและผู้อยู่เบื้องหลังการขับเคลื่อนก็พร้อมต่อสู้เช่นที่รัฐบาลออสเตรเลียเคยทำมาแล้วอย่างเต็มที่

สอง คำชี้ขาดในคดีนี้มีได้วินิจฉัยตัดสินในส่วนของเนื้อหาของข้อบัญญัติของบุหรีแบบเรียบง่ายว่าชอบหรือไม่อย่างไร ดังนั้นจึงไม่มี บรรทัดฐานใดใด ให้คดีอื่นได้อ้างอิง

หลายฝ่ายวิจารณ์ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการครั้งนี้ น่าผิดหวัง บางส่วนมองว่าคณะอนุญาโตตุลาการต้องการเพียงเพื่อเอาตัวรอด ด้วยความตั้งใจให้เกิดความคลุมเครือและไม่แน่ชัดไปอีกสักกระยะหนึ่งให้สมความตั้งใจของ Phillip Morris แต่ก็อาจเป็นไปได้ว่าคำชี้ขาดออกมาเป็นเช่นนี้ เพราะเหล่าอนุญาโตเห็นว่าตนเองไม่มีอำนาจในการตัดสินผลประโยชน์ระดับชาติอย่างแท้จริง นักวิชาการกล่าวว่า การตัดสินเช่นนี้จะส่งผลที่เรียกว่า “Regulatory Chill” คือปรากฏการณ์ที่รัฐพยายามไม่ตรากฎหมาย หรือออกมาตรการใดใดที่มีความเสี่ยงในการนำพาเข้าสู่ กลไก ISDS โดยเฉพาะอุตสาหกรรม ยาสูบ ยารักษาโรค อาหาร หรือพลังงาน และส่งผลให้รัฐไม่กล้าออกกฎหมายที่เป็นเหตุเป็นผลและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เมื่อปี ค.ศ. 2014 ในการประชุม WTO Dispute Settlement Body ประเทศออสเตรเลียก็หยิบยกปัญหา “Regulatory Chill” ขึ้นมากถกเถียงเพื่อหาหนทางแก้ไข แต่อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงที่ได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อที่สอง พบว่า ปัญหา “Regulatory Chill” มิได้เป็นปัญหาที่น่ากลัว หลายประเทศยังคงมุ่งมั่นดำเนินนโยบายต่อไป

ถึงแม้ว่าคณะอนุญาโตตุลาการจะมีได้ ตัดสินชี้ขาด เรื่อง ความชอบธรรม (Legality) ของนโยบาย แต่ในส่วนของ ความชอบธรรม นั้น ศาลสูงแห่งออสเตรเลียได้แถลงไว้อย่างน่าสนใจ เกี่ยวกับ “ข้อยกเว้นเรื่องความจำเป็นในการดำเนินนโยบายของรัฐ” การดำเนินนโยบายของรัฐบาลออสเตรเลีย นั้นอย่างไรเสียก็มีความชอบตามกฎหมายอยู่แล้ว เพราะไม่ว่านโยบายดังกล่าวจะถูกนำเข้าสู่กระบวนการเรียกร้องในเวทีโลกอย่างไร ต้องไม่ลืมว่าความตกลงทางการค้าและการลงทุน ทุกทุกความตกลงบรรจุข้อยกเว้น ที่อนุญาตให้รัฐออกนโยบายมาตรการสำคัญ “ที่จำเป็นเพื่อ ปกป้องมนุษย์ สัตว์ สิ่งมีชีวิต หรือ สุขภาพอนามัย” ได้เสมอ และอำนาจเหล่านี้ต้องได้รับการยอมรับ โดยไม่อาจก้าวล่วงได้ ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายที่ คณะอนุญาโตตุลาการมิได้พิจารณาวินิจฉัยในข้อนี้ไว้เป็นบรรทัดฐาน

สาม ท่าทีและความเป็นไปได้ในอนาคต จริงอยู่ว่าในเกมนี้ รัฐบาลออสเตรเลียได้รับชัยชนะเหนือ Phillip Morris แต่อย่างไรก็ตาม ชัยชนะในครั้งนี้จะเป็นชนะที่แท้จริงของวงการสาธารณสุขโลกหรือไม่ ยังคงมีประเด็นน่าสนใจที่รอคอยการพิสูจน์อีกหลายประเด็น

อนึ่ง นอกจากประเทศออสเตรเลีย Phillip Morris ยังฟ้องประเทศอุรุกวัย ภายใต้ความตกลง Bilateral Investment Treaty Between Switzerland – Uruguay ในประเด็นเรื่องนโยบายของบุหรีแบบเรียบง่ายเช่นเดียวกัน ทำให้เป็นคดีที่สองในประวัติศาสตร์ที่คณะอนุญาโตตุลาการจะตัดสินพิจารณา และอาจต้องใช้เวลาก่อนมีคำชี้ขาด เนื่องจากยังไม่เคยมีกรณีใดใดเลยก่อนหน้านี้ที่

วินิจฉัยลงลึกถึงเนื้อหาแห่งคดี แม้แต่กรณีของออสเตรเลียเอง และตามที่ทราบกันว่า ปัญหาหลักของกระบวนการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศนั้น คือ ความไม่แน่นอน (Uncertainty Issue) การไม่มีหลักการยึดถือคำวินิจฉัยของศาลสูง (Doctrine of Precedent) หรือแหล่งอ้างอิงใดอย่างเป็นระบบต่างจากระบบศาลยุติธรรมโลก (International Court of Justice หรือ ICJ) ที่ต้องมีความสอดคล้องชัดเจนในการตัดสินและยึดถือคำวินิจฉัยก่อนหน้าเป็นสำคัญ

นี่ก็หมายความว่า แม้ว่ากรณีข้อขัดแย้งระหว่าง Phillip Morris กับ ประเทศออสเตรเลียจะวินิจฉัยออกมาแล้ว แต่คณะอนุญาโตตุลาการในกรณีของประเทศอูรุกวัย ก็มีความเป็นอิสระ ไม่จำเป็นต้องตัดสินตามกรณีแรกแต่อย่างใด เพราะคณะอนุญาโตตุลาการไม่มีหน้าที่ต้องผูกพันตามคำตัดสินวินิจฉัยในคดีก่อน แม้จะมีเนื้อหาเหมือนกันเพียงไรก็ตาม ในอดีตมีตัวอย่างที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วอย่างกรณี Lauder Case นักลงทุนสองกลุ่มฟ้องร้องรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐเช็ก โดยใช้ความตกลงสองความตกลง ปรากฏว่าแม้เนื้อหาข้อเท็จจริงจะเหมือนกันแทบทุกประการ แต่ผลการตัดสินในสองคดีกลับแตกต่างกันสิ้นเชิง นักลงทุนกลุ่มหนึ่งแพ้ แต่อีกกลุ่มได้รับชัยชนะและสาธารณรัฐเช็กถูกสั่งชำระค่าเสียหายสูงถึง 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (UNCITRAL 2001) ดังนั้น ทุกฝ่ายจึงต้องรอดูท่าทีผลแห่งคดีประเทศอูรุกวัยอย่างใจจดใจจ่อ

ท่าทีที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องของสหภาพยุโรปในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเด็นเรื่องประโยชน์สาธารณะ ตั้งแต่ประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัย Karel De Gucht คณะกรรมการของสหภาพยุโรปเรื่องการหารือเกี่ยวกับความตกลงการลงทุนระหว่างประเทศ ประกาศอย่างชัดเจนว่า การเจรจาเพื่อการส่งเสริมการค้าและการลงทุนใดใดในอนาคตต้องมีความโปร่งใส และต้องเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรในสัญญาด้วยว่า ต้องให้ความสำคัญกับสิทธิพิเศษของการดำเนินนโยบายภายในประเทศ โดยเฉพาะการชั่งน้ำหนักระหว่าง ประโยชน์สาธารณะด้านสุขภาพกับเอกชน

นอกจากนี้ สิ่งที่ต้องติดตาม อีกเรื่องคือ การร้องเรียนผ่านกระบวนการขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization – WTO)

แม้ว่าคดีระหว่าง Phillip Morris กับ ประเทศออสเตรเลียภายใต้กลไก ISDS จะจบลง แต่กระบวนการผ่านคณะกรรมการขององค์การการค้าโลกยังอยู่ระหว่างการพิจารณา หลายประเทศได้แก่ คิวบา อินโดนีเซีย ฮอนดูรัส โดมินิกันรีพับลิก ซึ่งถูกมองว่ามีกลุ่มบริษัทข้ามชาติกลุ่มเดิมให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง อ้างว่านโยบายของบุห์รีแบบเรียบง่ายละเมิดต่อข้อบทบัญญัติตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และข้อบทของ WTO ทั้งในประเด็นของ Technical Barrier to Trade (TBT) และ Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights ทั้งนี้คาดว่า ผลคำตัดสินจะออกมาภายในปี ค.ศ. 2016

ความเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจในระดับนานาชาติ

นอกจากการประเด็นเรื่องการค้าตัดสินภายใต้กลไก WTO ที่กำลังจะเสร็จสิ้นในปีนี้ นับว่าความตื่นตัวเกี่ยวกับปัญหาการเปิดช่องให้นักลงทุนต่างชาติทำหายนโยบายสุขภาพสาธารณะนั้น มีการพัฒนาที่โดดเด่นในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะความกังวลที่เคยมีต่อข้อบท ISDS ภายใต้ความตกลงทางการค้าระดับภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุดอย่าง Trans-Pacific Partnership – TPP หรือความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก ระหว่าง สหรัฐอเมริกา และประเทศชายฝั่งแปซิฟิกอีก 11 ประเทศ ซึ่งล่าสุดร่วมลงนามไปเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ที่ผ่านมา

ด้วยกระแสทุนนิยมและการค้าเสรีขยายอำนาจไปทุกประเทศทั่วโลก ยิ่งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันที่สูง แต่แต่ละประเทศต้องการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติเข้ามาดำเนินธุรกิจในชาติของตน เพื่อนำพาเม็ดเงินมูลค่ามหาศาลเข้ามาสู่ประเทศ สร้างเสถียรภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม แม้ตราบจนทุกวันนี้การดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศของหลายประเทศก็ยังคงเหมือนเดิม แต่กระนั้น ข้อกังวลเรื่องการถูกฟ้องร้องผ่านกลไก ISDS ก็สร้างความกังวลให้แก่ประเทศที่กำลังจะลงนามในความร่วมมือทางการค้าใหม่ๆ ที่เพิ่งเกิดขึ้นในทศวรรษนี้อยู่ไม่น้อย TPP เองเคยถูกมองว่าอาจจะเป็นเครื่องมือติดอาวุธให้แก่บรรษัทอุตสาหกรรมบุหรี่ยักษ์ชาติให้มีอำนาจในการข่มขู่และฟ้องร้องประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาชิก สร้างความหวั่นเกรงจนทำให้เกิดมีการเจรจาบทวน ข้อบทเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท ดังกล่าวหลายต่อหลายครั้ง และด้วยแรงสนับสนุนจากกลุ่มนักต่อสู้ต่อต้านอุตสาหกรรมบุหรี่ยักษ์และกลุ่มเรียกร้องเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพ ด้วยความร่วมมือขององค์กรระดับโลกต่างๆ และบรรดานักกฎหมายที่เห็นความสำคัญเรื่องนโยบายสาธารณะ ส่งผลให้สิทธิของนักลงทุนอุตสาหกรรมบุหรี ถูกตัดออกมิให้นำคดีขึ้นสู่อนุญาโตตุลาการภายใต้กลไก ISDS ได้ นั่นก็หมายความว่า ต่อไปนี้ ภายใต้ TPP นักลงทุนในอุตสาหกรรมบุหรีไม่อาจอ้างสิทธิ ดังที่เคยเป็นมาในความตกลงอื่นๆ เพื่อโค่นมาตรการควบคุมบุหรีของรัฐได้อีกแล้ว แม้ว่าจะยังไม่มีกรณีพิพาทความตกลงสู่สาธารณะอย่างเป็นทางการ แต่นักวิชาการนักการสาธารณสุข และนักกฎหมายระหว่างประเทศผู้รณรงค์ต่อต้านบุหรีมากมายพากันชื่นชมจุดเปลี่ยนที่สำคัญยิ่ง นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า แรงสนับสนุนจากสภา Congress ต่อการยกเว้นอุตสาหกรรมยาสูบในข้อบท ISDS นี้ มีมาอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าหลายฝ่ายเชื่อว่า บริษัทบุหรีสามารถหาหนทางในการฟ้องร้องเข้าสู่กระบวนการ ISDS ผ่านความตกลงอื่นๆ ที่เคยมีในอดีตได้ แต่ระหว่างเวลาตลอดสิบปีในการเจรจาความตกลง TPP ก็สะท้อนให้เห็นชัดเจนแล้วว่า นี่คือการพัฒนารูปแบบความตกลงการค้าการลงทุนในศตวรรษหน้าที่จะเป็นแบบอย่าง เพื่อปกป้องสาธารณสุขประโยชน์ ด้านสุขภาพอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน

บทเรียนสู่ไทย

แน่นอนว่าชัยชนะของออสเตรเลียเหนือ Phillip Morris นักลงทุนเอกชน ทำให้วงการสาธารณสุขไทย ยินดีร่วมกับการต่อสู้ประวัติศาสตร์ครั้งนี้ของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งชมในความกล้าหาญที่นำนโยบายซึ่งไม่เคยมีมาก่อนมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับการใช้ “กฎหมาย” เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการนำไปสู่การพัฒนาประเทศและสังคมให้มีคุณภาพ สร้างความเข้มแข็งเพื่อให้นโยบายสาธารณสุขบรรลุผลดังที่หน่วยงานของไทยได้ดำเนินการอยู่

หากพิเคราะห์แล้วที่ผ่านมายุทธศาสตร์ทั้งบุหรีและแอลกอฮอล์ในไทย สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างมหาศาล สิ่ง “เสพติด” เหล่านี้ถือเป็นภัยต่อประเทศอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน โดยเฉพาะในยุคที่กฎหมายถูกนำมาใช้ปกป้องผลประโยชน์ ทางธุรกิจ ยิ่งกว่าประโยชน์สาธารณะ ความพยายามของหน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนโดยเฉพาะกลยุทธ์ต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญและน่าชื่นชม

แต่สิ่งสำคัญที่สุดที่เราได้เรียนรู้จากการศึกษา มหากาพย์การต่อสู้จากประสบการณ์ของออสเตรเลีย คือ ความตระหนักรู้และความเข้าใจ ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และกฎหมายระหว่างประเทศที่เราไม่สามารถจะปิดหูปิดตาตัวเองได้อีกต่อไป บทความนี้ชี้ชัดว่า ประเทศออสเตรเลียนั้นมีความพร้อมในหลายๆ ด้านกว่าประเทศไทย ทั้ง ความชัดเจนในการดำเนินนโยบายของรัฐ ความพร้อมด้านผู้เชี่ยวชาญ ความกล้าหาญของกระทรวงสาธารณสุขและองค์กรสุขภาพที่สนับสนุนมากมาย โดยเฉพาะศูนย์วิจัยปัญหาสุขภาพทั่วประเทศออสเตรเลีย อนึ่ง ประเทศไทยมิใช่ประเทศพัฒนาแล้วที่มีเงินตราเหลือเฟือเพื่อใช้จ่ายเป็นร้อยล้านพันล้านบาทที่อาจต้องชำระระหว่างการต่อสู้คดี แม้แต่เยอรมนี และแคนาดาเองก็เรียนรู้บทเรียนที่ต้องสูญเสียเงินมหาศาล ในกรณีเกี่ยวกับการออกมาตรการห้ามนำเข้าสารอันตราย การออกข้อบังคับเกี่ยวกับพลังงานถ่านหิน น้ำ น้ำมัน มาแล้วเป็นต้น แม้ว่าทั้งสองประเทศ จะร่ำรวยกว่าไทย แต่ยังคงมีการทบทวนและปรับทำที่ต่อโลก ISDS เสียใหม่เพราะการสูญเสียที่หนักหนาดังกล่าว

อีกประเด็นที่สำคัญจากการศึกษาบทเรียนของออสเตรเลีย คือ ความยุ่งยากซับซ้อนของกลไก ดังนั้นเราจึงควรมีการวางแนวทางการแก้ไขเพื่อให้เกิดความขัดแย้งให้น้อยที่สุด ซึ่งสามารถกระทำได้ โดย การสร้างกลไกภายในประเทศให้เกิดความรอบคอบทุกชั้นตอน โดยเฉพาะในข้อสัญญาสัมปทานกับนักลงทุนต่างชาติ การออกระเบียบข้อบังคับต่างๆ ด้วยธรรมาภิบาลและความโปร่งใส การสร้างกลไกบางอย่างเพื่อให้นักลงทุนสามารถมีทางเลือกในการหาทางออกจากปัญหาที่เกิดกับธุรกิจของเขาได้มากขึ้น ก่อนปัญหาจะลุกลามไปถึงขั้นฟ้องร้องผ่านกลไก ISDS นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องเตรียมบุคคลากรผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายระหว่างประเทศ ระดมความคิดแนวทางการแก้ปัญหา นักวิชาการหรือข้าราชการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือขอความร่วมมือจากสถาบันอนุญาโตตุลาการใน

ประเทศ และ ศึกษาผลกระทบข้อดีและข้อเสียให้พร้อมเพื่อเจรจากับนักลงทุนในกรณีที่ข้อพิพาทเพิ่งเริ่มต้น และที่สำคัญผู้นำรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงจะต้องมีทัศนคติในการแก้ปัญหาด้วยความเข้าอกเข้าใจ มีความสามารถในการทำงานแบบบูรณาการ ให้น่วยราชการที่มีผู้มีความสามารถปฏิบัติภารกิจร่วมกันได้ และเข้าใจว่าไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น การนำคดีเข้าสู่กลไกประเพณีนี้ทำให้เกิดความเสียหายมหาศาลแก่ทั้งสองฝ่าย ณ ปัจจุบัน กระบวนการต่างประเทศกำลังทบทวนข้อบท ISDS ภายใต้ความตกลงต่างๆ ที่เคยผูกพันไว้ แต่ไม่ว่าเราจะไปถึงในจุด ของประเทศแอฟริกาใต้ที่ยกเลิกข้อบท ISDS ทั้งหมดกับทุกความตกลงหรือไม่ นั่นอาจจะเป็นเรื่องของอนาคต แต่การเรียนรู้ ข้อมูล และ ศึกษาประสบการณ์จากประเทศอื่นๆ นับว่ามีความสำคัญยิ่ง

บทเรียนของประเทศออสเตรเลียถือเป็นตัวอย่างอันทรงคุณค่าของประเทศไทย เพื่อเตรียมความพร้อมรับโลกแห่งความเป็นจริงในเวทีโลก เพราะความขัดแย้งในโลกธุรกิจระหว่างประเทศ กับนโยบายสาธารณะของรัฐนั้น เป็นประเด็นข้อขัดแย้งที่ไม่ว่าประเทศใดก็ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้อย่างแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- AER Foundation Ltd. (2011). Alcohol Product Labelling: Health Warning Labels and Consumer Information, Available from: URL : http://www.fare.org.au/wp-content/uploads/2011/07/AER-Policy-Paper_FINAL.pdf
- ASH Action on Smoking & Health. (2015). Australian Court Approves Tobacco Pack Logo Ban. Available from: URL: <http://ash.org/australian-court-approves-tobacco-pack-logo-ban/>
- Australian Government. (n.d.). Tobacco plain packaging-investor-state arbitration, Available from: URL: www.ag.gov.au/tobaccoplainpackaging
- Australian Government. (2010). Taking Preventative Action A response to Australia: The Healthiest Country by 2020
- Babor, T.et al. (2010). Alcohol: No Ordinary Commodity. Research and Public Policy. Oxford University Press.
- BBC. (2012). Australia cigarette plain packaging law upheld by court, 15 August 2012, Available from: URL: <http://www.bbc.com/news/business-19264245>
Available from: URL: <http://www.irishtimes.com/news/health/plain-packaging-for-cigarettes-signed-into-law-in-ireland-1.2134138>
- Bangkok Post. (2015). Thailand leads Asia in reducing drinking & alcohol, 23 July 2015, Available from: URL: <http://www.bangkokpost.com/learning/learning-from-news/632604/thailand-leads-asia-in-reducing-drinking-alcohol-with-videos>
- Craig Welch, Tobacco Plain Packaging Legislation, JURIST – Professional Commentary, Jan 15, 2016 <http://jurist.org/hotline/2016/01/craig-welch-tobacco-plain-packaging.php>

- Courtney Wilson, Australian adolescent smoking rates drop to record low; cigarette pricing, plain packaging, public education praised, 28 Jan 2016
<http://www.abc.net.au/news/2016-01-28/adolescent-smoking-rates-at-record-low/7119532>
- Dan Taglioli. (2012). Australia High Court upholds tobacco plain-package law, JURIST organization, University of Pittsburgh School of law. Available from: URL:
<http://jurist.org/paperchase/2012/10/australia-high-court-upholds-tobacco-plain-package-law.php>
- Clinical Research and Imaging Centre, University of Bristol. (2014). Olivia Maynard awarded prestigious prize for impact on policy. Available from: URL:
<http://www.bristol.ac.uk/cricbristol/news/2014/31.html>
- High Court of Australia, Judgement No. S409/2011,
Available from: URL: <http://www.hcourt.gov.au/cases/case-s389/2011>
- Ita.law. (n.d.). Philip Morris Asia Limited v. The Commonwealth of Australia, UNCITRAL, PCA Case No. 2012-12, Available from: URL : <http://www.italaw.com/cases/851>
- IPSOS. (2013). Drinking to the Future Trends in the Spirits Industry.
Available from: URL: <http://www.ipsos.com/sites/ipsos.com/files/Drinking-to-the-Future-Trends-in-the-Spirits-Industry.pdf>
- Khan, U., Pallot, R., Taylor, D. and Kanavos, P. (2015). The Transatlantic Trade and Investment Partnership: international trade law, health system and public health, London School of Economics and Political Science and Modus Europe report.
- Matthew Rimmer. (2013). Cigarettes will kill you: The High Court of Australia & plain packaging of tobacco products, WIPO Magazine, Available from: URL:
http://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2013/01/article_0005.html
- Michelle Scollo, Kerri Coomber, Meghan Zacher, Melanie Wakefield. (2015) Research Paper. Did smokers shift from small mixed businesses to discount outlets following the introduction of plain packaging in Australia? A national cross-sectional survey. British Medical Journal, Volume 24, Issue Suppl 2
- Moodie C, Stead M, Bauld L, McNeill A, Angus K, Hinds K, et al. Plain Tobacco Packaging: A Systematic Review. 2012.
- National Library of Australia. (2014). Important changes to the sale of tobacco products in Australia: Available from: URL:
<http://webarchive.nla.gov.au/gov/20140211193938/http://www.yourhealth.gov.au/internet/yourhealth/publishing.nsf/content/ictstpa>
- Parliament of Australia. (2014). Australia's WTO plain cigarette packaging case: an update, 8 July 2014, Available from: URL:
http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/FlagPost/2014/July/WTO_plain_cigarette_packaging_case

- P&S Market Research Global Partner in Research. (2015). Global Alcoholic Drinks Market is Expected to Exceed \$ 1.2 Trillion in 2015 Available from: URL:
<https://www.psmarketresearch.com/press-release/alcoholic-drinks-market>
- Public Health Association Australia. (2013). Public Health Association of Australia: Policy-at-a-glance- Alcohol Policy.
- Public Health Law Center. (n.d.). Tobacco Control Legal Consortium,
Available from: URL : <http://publichealthlawcenter.org/>
- Reuters. (2015). Australia wins court challenge to tobacco plain packaging, 17 Dec 2015
Available from: <http://www.reuters.com/article/australia-tobacco-packaging-idUSL3N14716920151218>
- Statista. (2015). Statistics and facts about the alcoholic beverages industry in the U.S.
Available from: URL : <http://www.statista.com/topics/1709/alcoholic-beverages/>
- Taglioli, D. (2012). Australia High Court upholds tobacco plain-package law. 5 October 2012,
Available from: URL : <http://jurist.org/paperchase/2012/10/australia-high-court-upholds-tobacco-plain-package-law.php>
- Tobacco in Australia Facts & Issues A comprehensive online resource.
Available from : URL: <http://www.tobaccoinaustralia.org.au/>
- Tobacco Reporter, (2016) ISDS provision still dogs trade deal
Available from : URL: <http://www.tobaccoreporter.com/2016/03/isds-provision-still-dogs-trade-deal/>
- The British Psychological Society. (2015). Is packaging the plain and simple answer?
Available from: URL: <https://thepsychologist.bps.org.uk/volume-28/march-2015/packaging-plain-and-simple-answer>
- The Department of Health, Australian Government. (2014) Introduction of Tobacco Plain Packaging in Australia. Available from: URL :
<http://www.health.gov.au/internet/main/publishing.nsf/content/tobacco-plain>
- The Department of Health, Australian Government. (2015) Evaluation of Tobacco Plain Packaging in Australia. Available from: URL:
<http://www.health.gov.au/internet/main/publishing.nsf/content/tobacco-plain-packaging-evaluation>
- The Guardian. (2014). Study finds cigarette smokers in Australia now support plain packaging, 17 November 2014, Available from: URL:
<http://www.theguardian.com/science/sifting-the-evidence/2014/nov/17/study-finds-cigarette-smokers-in-australia-now-support-plain-packaging>
- The Guardian. (2016). France votes for plain cigarette packaging from 2016, Available from: URL: <http://www.theguardian.com/society/2015/dec/18/france-votes-for-plain-cigarette-packaging-from-2016>

The Irish Times. (2015). Plain packaging for cigarettes signed into law in Ireland, 21 October 2015, WHO Framework Convention on Tobacco Control FCTC. (2015). Ireland becomes the second country in the world to introduce plain packaging.

Available from: URL: http://www.who.int/fctc/implementation/news/news_ire/en/

The West Australian. (2015). Tobacco giant sues Australia, 28 July 2015

Available from: URL: <https://au.news.yahoo.com/thewest/a/29064155/tobacco-giant-sues-australia/>

World Health Organization, Department of Mental Health and Substance Abuse Geneva. (2014). Global Status Report: Alcohol Policy

World Health Organization. (2012). WHO welcomes landmark decision from Australia's High Court on tobacco plain packaging act